

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. De consecratione, execratione, pollutione, ac reconciliatione
Altaris?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

ARTICULUS III.

De consecratione, execratione, pollutione,
ac reconciliatione Altaris?

ANte resolutionem notandum, *Altare* omnino requiri, ut licite sacrificium celebretur, ut dicemus in tit. seq. *Altare* dicitur ab altitudine, quasi *alta ara*; quia, ut notat Suarez D. 81. Sect. 3. locus sacrificii, in altum erigi solet; tum propter significationem; tum propter sacrificandi commoditatem. *Altare* enim, ut ex variis tradit Gavantus ad Rubric. Missal. part. 1. tit. 20. significat. 1. mensam Domini; 2. crucem; 3. Christum, per quem sacrificia à Deo acceptantur; 4. Ecclesiam spiritualem; ejus cornua sunt quatuor mundi plagæ. *Altaris* usum desumptum ex sacra Scriptura Genes. 8. & 1. Corinth. 9. Sixtus 2. decrevit. *Ara* (sumpta pro *Altari*) est proprie illa superior pars altaris, quæ *area plana* vocari potest. Hinc nomen habet ab *area*, vel ab *ariditate*, quam ignis affert, vel ab ardore ignis, quo sacrificia cremantur, juxta Gemmam. lib. 1. cap. 12. 2. Nominatur multipliciter ab Ecclesiasticis Authoribus: scilicet *Viaticum*, à Bonifacio VIII. c. ult. de privil. in 6. Dicitur *Antimensæ*, à Nicephoro apud Belingerum lib. 3. cap. 30. & Balsamine ad Concil. 6. can. 31. *tabula itineraria*, ab ordine Romano: & *tabula Altaris*, in Concil. Triburiensi; & c. *concedimus*, de consecrat. dist. 1. præcipitur in Rubr. 20. Missalis, ut *ara sit lapidea, ab Episcopo consecrata, altari inserta, & tam ampla, ut Hostiam, & majorem partem calicis capiat.*

Not. 2. altaria esse in duplici genere; quædam sunt *stabilia*, quæ ita loco, & basi, cui insunt, affixa sunt, ut prius erigantur, ac solidentur, quàm consecrationem accipiant; proindeque eam non amittunt per levem fractionem; c. *lignis*, & c. *quod in dubiis*, de consecrat. Eccles. Sed vel per fractionem enormem, vel per solam amotionem à basi, cui affixa sunt. Quædam sunt *mobilia*, alio nomine *portabilia*; alia *Viatica*, quæ ita fabrefiunt, ut possint transferri in diversa loca: & ideo *per*

celebrantem in Ecclesia violata suspensionem incurrere; cum suspensio in dict. c. *Episcoporum* imponatur iis solum, qui faciunt divina loco interdicto, per censuram Ecclesiasticam; non autem nudam prohibitionem, qualis est hoc, quam importat violatio Ecclesie, ut jam dictum est num. præced.

3505 Quæstio est 5. *qualiter Ecclesia execrata, vel polluta reconcilianda sit?* 12. si verè sit *execrata*, prout jam exposuimus, esse reconciliandam novâ consecratione; si autem solum *polluta*, per aspersionem aquæ solenniter benedictæ ab Episcopo; prima pars colligitur ex c. 1. h. t. & c. *quod in dubiis* 3. eod. ubi textus loquens de altari consecrato, & postea moto, vel enormiter fracto, ait: *debet non immerito consecrari*; item ex c. *lignis* 6. eod. relato superius: altera verò pars ex c. *proposuisti* 4. eod. ibi: *reconciliari poterit per aquam cum vino & cinere benedictam*; c. *Consulvisti* 7. eod. ibi: *reconcilianda erunt aspersione aquæ solenniter benedictæ, sicut in dedicationibus Ecclesiarum fieri consuevit*; c. *si Ecclesia* 10. eod. ubi de Ecclesia etiam non consecrata, si violata sit, dicitur: *aquâ protinus exorcizata lavetur*; quibus autem ceremoniis fiat solennis consecratio, qualiter hæc differat à simplici benedictione Ecclesie, videri potest in Pontificali, seu ordine Romano.

3506 Quoniam autem superius n. 3491. diximus ex c. *Aqua*, Ecclesiam non posse reconciliari per simplicem *Sacerdotem*, etiam si adhiberet aquam per Episcopum benedictam; neque hoc illi ab Episcopo committi posse, dubitari potest, an hoc procedat in casu Ecclesie pollutæ non solum quando consecrata est; sed etiam solum benedicta? 12. intelligendum de casu, quo Ecclesia consecrata violatur; non autem si tantum benedicta; ita Suarez cit. tom. 3. p. 5. & ult. D. 81. Sect. 4. §. *Secundo quæret.* ubi ait: quod Sacerdos, si, dum celebrat, Ecclesia violetur post inceptum canonem, finito sacrificio, ipse possit statim eam reconciliare juxta c. *si Ecclesia* 10. h. t. per aspersionem aquæ benedictæ, & alias breves & faciles ceremonias, prout habetur in Ceremoniali Ecclesiastico.

Tom. III.

Kkk kk 2

se consecrantur, proindeque solum depidunt consecrationem, quando ita franguntur, ut majori parti non possit imponi calix cum patena, quæ hostiam continet.

3509 Not. 3. inter paramenta, seu ornatum Altaris, esse *sigillum*, alio nomine *sepulchrum*, quo intelligitur parvus locellus in ipsa mensa, vel basi altaris, in quo condita sunt reliquiæ. De illo habetur mentio c. 1. de consecrat. Eccles. his verbis. *Si Altare motum fuerit, aut lapis ille solummodo superpositus, qui sigillum continet, confractus, &c.* De hoc sigillo latè meminit Sylvester V. *Altare num. 1.* Ubi affirmat id requiri, ut altare sit legitimum. Videtur id suaderi ex c. *placuit*, de consecr. dist. 1. & Synodo 7. generali, can. 7. Ubi præcipitur deponi, *qui Templum consecravit sine sanctis reliquiis.* Verùm Hugo, & Alensis apud Sylvest. citat. & Sotus in 4. dist. 13. quæst. 2. artic. 3. dicunt, consuetudinem contrarium evicisse: eò, quòd in tanta altarium multitudine impossibile sit reliquias ubique habere: spectare tamen adornatum altaris, uti & mappæ, pallium, candelabra, tabella, secretarum cullinus, & manutergium, de quibus p. 1. Rubr. tit. 20. his præmissis:

3510 Quæstio est 1. an, ut altare, super quo celebratur, debeat esse consecratum? 2. qualiter execratur? 3. qualiter polluat? 4. quomodo reconoscitur? 5. an fracto altaris sigillo, vel amissis ex eo reliquiis, manente lapide ceteroquin integro, altare non censetur execratum? & pro consecratione, sicut ante adhiberi possit? 6. an ex uno altari portatili consecrato, possint fieri duo distincta, si lapis consecratus tantus sit, ut ambæ partes ejus singulæ capiant pedem calicis cum patena & hostia? Ad. 1. æ. altaria omnino consecrari; & hoc fieri posse, non tantum consecrando unum in una Ecclesia (ut velle videntur quidam hæretici) sed etiam plura in eadem, per c. 5. h. r. ibi: *noveris igitur, quòd plura, in Ecclesia una, altaria, & plures Episcopi simul, poteris consecrare, & quidem in eadem missa; debent autem altaria esse consecrata, saltem quoad mensam superio-*

rem, quæ sit tantæ capacitatis, seu quantitatis, ut possit capere pedem calicis, & hostiam cum patena; *mobilia* per se consecrantur; fixa verò, non per se, sed quatenus basi affixa sunt, quorum saltem ara, seu tabula superior lapidea sit; sic Layman lib. 5. Summæ, tract. 5. cap. 6. num. 3. Nam, ut habetur cap. 31. dist. 1. de consecr. *altaria, si non fuerint lapidea, chrysmatis unctione non consecrantur.*

Ad 2. æ. altare tam *fixum*, quam *mobile*, dici *execratum*; seu consecrationem amisisse, 1. si mensa, seu lapis superior sic frangitur, ut quod integrum remanet, non amplius capiat pedera calicis, & patenam cum hostia saltem potiori parte c. 3. h. r. ibi: *altare vero, in quo tabula, cui consecrationis benedictio, Pontificali ministerio, adhibetur, mota, vel enormiter fracta fuerit, debet non immeritò consecrari, & c. 6. eod. ibi: cum tabula altaris mota, vel enormiter laesa non fuerit, ob causam prædictam, nec Ecclesia, nec altare debet denuò consecrari; nisi nec si fractura sit modica;* sic Layman cit. c. 6. n. 4. adeoque non, licet illius cornua frangantur, manente integro reliquo corpore; Pirhing h. r. num. 23. Deinde, altare *fixum* amittere consecrationem, si mensa superior, seu lapis consecratus amoveatur à basi, vel inferiori structura, dicitur in c. *si motum*. 19. dist. 1. de consecrat. ibi: *si motum fuerit altare, denuò consecratur Ecclesia; si parietes mutantur, & non altare, salibus tantum execratur: Si homicidio, vel adulterio Ecclesia violata fuerit, diligentissimè expurgetur; & denuò consecratur;* quo casu indiget novâ consecratione; non autem si lapis cum basi cohzrens, manente horum conjunctione, transferatur.

Not. autem execrato altari, non ideo centeri execratam Ecclesiam, c. *ad hæc* 1. h. temp. ibi: *ad hæc si altare motum fuerit, aut lapis ille, solummodo supra positus, qui sigillum continet, confractus, aut etiam diminutus, debet denuò consecrari: propter hoc verò nequam reiterare suam consecrationem Ecclesia consuevit, licet id quidam Canonis innuere videantur; & ideo dictum in c. *si motum*. dist. 1. de consecrat. si mo-*

rum fuerit altare, consecratur Ecclesia, Ecclesiam sumere intelligitur pro altari, ac si diceret, consecratur altare; uti nec econtra, execrata Ecclesia, execratum censetur altare; sic Pirhing h. t. num. 28. sed hoc videtur intelligendum de ara mobili, nam polluta Ecclesia; etiam censetur polluta omnia ejus altaria fixa, non autem portabilia in ea existentia; & econtra; sic Abbas in c. proposuisti 4. h. t. num. 10. & alii. Sylvester V. altare qu. ult. &c. sed, de execratione, non est idem; & ex hoc patet etiam responsio ad 3. Altare, polluitur, & reconciliatur iisdem modis, quibus violatur, & reconciliatur Ecclesia; sic Miranda in Manuali Prælat. tom. 2. quæst. 39. art. 7. ex quo patet ad 4. ad 5. 10. probabile esse, quod possit; sic Tamburinus l. 1. Methodi celebrandæ missæ c. 5. §. 1. num. 15. & alii ibid. unde censet Pirhing num. 26. ad legitimam formam consecrationis non esse necessarium, ut in consecratione, altari, in sigillo, seu sepulchro, reliquiæ sanctorum apponantur.

3513 Dicit autem signanter, ad legitimam formam, propter c. placuit, 26. dist. 1. de consecrat. ubi dicitur: placuit, ut altaria, qua passim per agros, & per villas, tanquam memorie Martyrum, construuntur, in quibus nullum corpus, aut reliquia Martyrum condite probantur, ab Episcopis, qui locis eisdem præsent, si fieri potest, evertantur. Si autem hoc, propter tumultus populares, non finitur; plebes tamen admonentur, ne illa loca frequentent; ut, si rectè sapiunt, nullà ibi superstitione devicti teneantur. Et omnino nulla memoria Martyrum probabiliter acciperetur, nisi ubi corpus, aut reliquia certa sunt, aut origo alicujus habitationis, vel possessionis, vel passionis fidelissimà origine traditur. Nam que per somnia, & per inanes quasi revelationes quorumlibet hominum, ubicunq; constituuntur altaria, omnino reprobentur.

3514 P. Suarez cit. contra sententiam, quæ negat, esse de essentia consecrationis, ut in altari, seu lapide consecrato, reliquiæ Sanctorum ponantur, ex aliorum mente, opponit, contrarium esse statutum in c. placuit, de quo num. præced. quas aliqui volunt requiri sal-

tem requiri in consecratione altaris fixi; imò Durandus, in Rationali lib. 1. cap. 7. num. 23. addit, requiri reliquias, vel corpus Christi, seu particulam hostiæ consecratæ. Sed ad hoc meritò respondet Suarez cit. hoc indecens videri, & improbable, ut respondisse fertur Innocentius Papa; & docent Turcrem. cum aliis in dict. c. Placuit, & Abbas in c. r. de consecrat. Ecclesie vel altaris. Unde subjungit: reliquias non esse de essentia consecrationis, ut ex usu constat: & fortasse nunquam fuisse: nam illud c. Placuit, aliam expositionem habere potest: quam supra tradidimus; &, quamvis demus illud tunc fuisse præceptum, non tamen inde fit, fuisse de substantia consecrationis: præceptum autem jam cessavit: vel quia cessavit ratio, & occasio ejus, quæ fuit ad resistendum hæreticis, honorem debitum reliquiis Sanctorum oppugnantibus: tum etiam, quia in tanta templorum, & altarium multitudine, jam id commodè impleri non potest.

ARTICULUS IV.

De Consecratione, pollutione, & reconciliatione Cæmeterii.

Per Cæmeterium, intelligitur locus, 3515
 auctoritate Episcopi designatus ad corpora fidelium sepelienda; hinc eodem modo consecratur, vel benedicitur, quo Ecclesia; unde Ecclesia consecratâ, etiam Cæmeterium ei conjunctum censetur consecratum; quia simul cum Ecclesia eodem ritu consecratur, ut constat ex Pontificali Romano; non autem si non sit ei contiguum, seu conjunctum. Et ideo etiam polluta, vel execrata Ecclesia, cæmeterium quoque illi conjunctum pollutum, vel execratum censetur; c. Unic. h. t. quia sic sequitur naturam principalis; non tamen è converso violato cæmeterio, etiam Ecclesia violata censetur; quia principale non sequitur naturam accessorii: si verò non sit Ecclesie conjunctum, sed separatum, violatâ Ecclesia non censetur violatum illud, quia tunc non est accessorium.

Quamvis autem cæmeterium pol- 3516
 luatur, & violetur iisdem modis, quibus